

64. L'imperatiu

• *Entreu i deixeu els abrics al sofà.*

- A. Formes regulars
- B. Formes irregulars
- C. Imperatiu negatiu
- D. Usos

A. Formes regulars

A.1 Formem l'imperatiu a partir del present d'indicatiu i del present de subjuntiu:

Present d'indicatiu	Imperatiu	Present de subjuntiu
(ell, ella, vostè) canta	→ cant- a (tu)	(ell, ella, vostè) canti
	cant- i (vostè) ←	(nosaltres) cantem
	cant- em (nosaltres) ←	
(vosaltres) canteu	→ cant- eu (vosaltres)	(ells, elles, vostès) cantin
	cant- in (vostès) ←	

A.2 Per formar l'imperatiu, afegim les terminacions següents a l'arrel del verb:

Verbs acabats en -ar: cantar

cantar	
cant- a	(tu)
cant- i	(vostè)
cant- em	(nosaltres)
cant- eu	(vosaltres)
cant- in	(vostès)

■ Amb l'imperatiu, col·loquem els pronoms febles darrere del verb:
Has comprat el pa? Doncs deixa'l a la cuina.

Verbs acabats en -er o -re: empènyer i perdre

empènyer	perdre	
empeny-	perd-	(tu)
empeny- i	perd- i	(vostè)
empeny- em	perd- em	(nosaltres)
empeny- eu	perd- eu	(vosaltres)
empeny- in	perd- in	(vostès)

Verbs acabats en -ir: dormir i llegir

dormir	llegir	
dorm-	lleg- eix-	(tu)
dorm- i	lleg- eix-i	(vostè)
dorm- im	lleg- im	(nosaltres)
dorm- iu	lleg- iu	(vosaltres)
dorm- in	lleg- eix-in	(vostès)

A.3 Els verbs que tenen -gu- al present de subjuntiu, també tenen -gu- a les formes de vostè, nosaltres i vostès de l'imperatiu:

Present d'indicatiu	Imperatiu	Present de subjuntiu
escriu	→ escriu (tu)	escrigui
escrius	escrigui (vostè) ←	escriguis
escriu	escriguem (nosaltres) ←	escrigui
escrivim	→ escriviu (vosaltres)	escriguem
escriviu	escriguin (vostès) ←	escrigueu
escriuen		escriguin

Present d'indicatiu	Imperatiu	Present de subjuntiu
encenc	→ encén (tu)	encengui
encens	encengui (vostè) ←	encenguis
encén	encenguem (nosaltres) ←	encengui
encenem	→ enceneu (vosaltres)	encenguem
enceneu	encenguin (vostès) ←	encengueu
encenen		encenguin

Altres verbs amb canvis a l'arrel: beure, caure, coure, creure, moure, riure, seure...

B. Formes irregulars

B.1 Els verbs següents tenen totes les formes de l'imperatiu amb *-gu-*:

dir	estar	ser	saber	
<i>digues</i>	<i>estigues</i>	<i>sigues</i>	<i>sàpigues</i>	(tu)
<i>digui</i>	<i>estigui</i>	<i>sigui</i>	<i>sàpiga</i>	(vostè)
<i>diguem</i>	<i>estiguem</i>	<i>siguem</i>	<i>sapiguem</i>	(nosaltres)
<i>digueu</i>	<i>estigueu</i>	<i>sigueu</i>	<i>sapigueu</i>	(vosaltres)
<i>diguin</i>	<i>estiguin</i>	<i>siguin</i>	<i>sàpiguen</i>	(vostès)

B.2 Altres verbs amb formes irregulars de l'imperatiu són:

anar	fer	tenir	treure	venir	veure	viure	voler	
<i>vés</i>	<i>fes</i>	<i>té / tingues</i>	<i>treu</i>	<i>vine</i>	<i>veges / ves</i>	<i>viu</i>	<i>vulgues</i>	(tu)
<i>vagi</i>	<i>faci</i>	<i>tingui</i>	<i>tregui</i>	<i>vingui</i>	<i>vegi</i>	<i>visqui</i>	<i>vulgui</i>	(vostè)
<i>anem</i>	<i>fem</i>	<i>tinguem</i>	<i>traquem</i>	<i>vinguem</i>	<i>vegem</i>	<i>visquem</i>	<i>vulguem</i>	(nosaltres)
<i>aneu</i>	<i>feu</i>	<i>teniu / tingueu</i>	<i>traieu</i>	<i>veniu</i>	<i>vegeu / veieu</i>	<i>viviu</i>	<i>vulgueu</i>	(vosaltres)
<i>vagin</i>	<i>facin</i>	<i>tinguin</i>	<i>treguin</i>	<i>vinguin</i>	<i>vegin</i>	<i>visquin</i>	<i>vulguin</i>	(vostès)

- Els verbs *tenir* i *veure* tenen dues formes per a *tu* i *vosaltres*.
- Les formes *té* i *teniu* del verb *tenir* s'usen quan es dona directament una cosa a algú:
Té, això és per a tu.

C. Imperatiu negatiu

C.1 Quan donem una ordre negativa, usem les formes del present de subjuntiu amb qualsevol forma de negació (*no, mai, tampoc...*):

Imperatiu	Imperatiu negatiu	
<i>parla</i>	<i>no parlis</i>	(tu)
<i>parli</i>	<i>no parli</i>	(vostè)
<i>parlem</i>	<i>no parlem</i>	(nosaltres)
<i>parleu</i>	<i>no parleu</i>	(vosaltres)
<i>parlin</i>	<i>no parlin</i>	(vostès)

Imperatiu	Imperatiu negatiu	
<i>encén</i>	<i>no encenguis</i>	(tu)
<i>encengui</i>	<i>no encengui</i>	(vostè)
<i>encenguem</i>	<i>no encenguem</i>	(nosaltres)
<i>enceneu</i>	<i>no encengueu</i>	(vosaltres)
<i>encenguin</i>	<i>no encenguin</i>	(vostès)

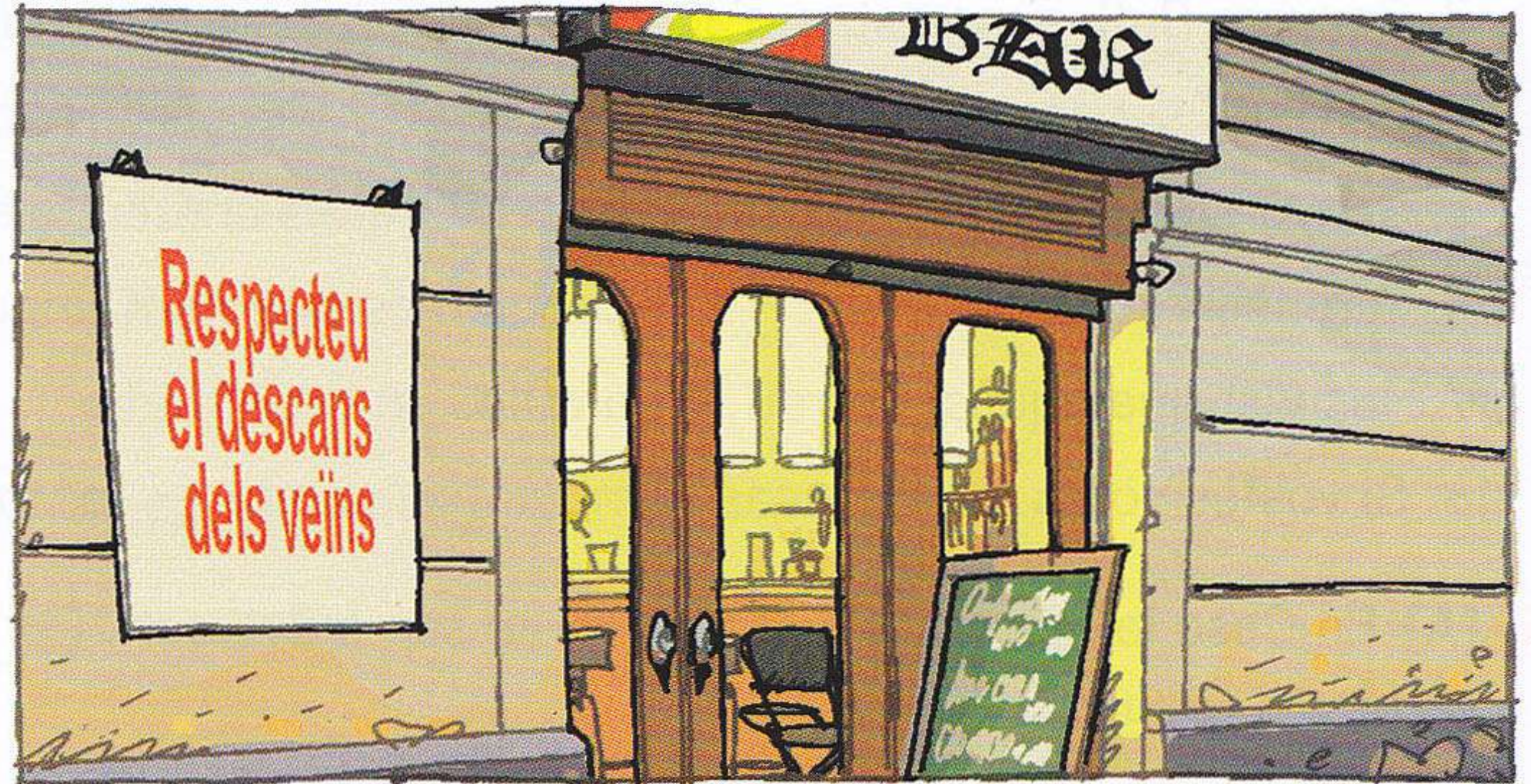
55. ▶

- Amb l'imperatiu negatiu, col·loquem els pronoms febles davant del verb:
Si vols fer-me un regal, compra'm una cosa útil, però no em compris colònia!
[imperatiu] [imperatiu negatiu]

D. Usos

D.1 Fem servir l'imperatiu per donar **ordres** i **instruccions** directament a una persona (tu, vostè) o a més d'una persona (nosaltres, vosaltres, vostès):

- **Respecteu** el descans dels veïns.

- Si vol fer un batut de fruita bo i sa, **trituri** una pinya amb un iogurt i **afegeixi**-hi una mica de llet.

D.2 Usem l'imperatiu per donar **consells**:

- Mira, si tens problemes amb el teu cap, **canvia** de feina.

D.3 Fem servir l'imperatiu per donar **permís**:

- Puc seure?
- Sí, **seguí, seguí**.

D.4 Utilitzem l'imperatiu per **convidar**:

- **Quedeu**-vos a sopar, que encarregarem pizzes.

D.5 Per als usos anteriors en forma negativa usem el present de subjuntiu:

- **Escriviu** les respostes amb bolígraf. **No escrigueu** amb llapis ni **tampoc feu servir** corrector líquid.

Exercicis

1 [A] La Rita és la cangur d'en Marc i l'Ona. Escriu les ordres que dóna als nens quan perd la paciència.

A les 9 del vespre diu...	A les 12 de la nit diu...
0. Per què no us poseu el pijama?	0. Poseu-vos el pijama!
1. I si apagueu la tele?	1. _____ la tele d'una vegada!
2. Va, a veure si us acabeu el sopar.	2. _____ -vos el sopar o no creixereu!
3. Marc, i si guardes el videojoc?	3. Marc, _____ el videojoc o te'l llenço!
4. Ona, per què no estudies una mica?	4. Ona, _____ o suspendràs!
5. Nens, és hora d'endreçar les joguines!	5. Nens, _____ les joguines!
6. Marc, i si llegeixes una estona? Has de fer pràctiques de lectura!	6. Marc, _____! Ja saps que tens problemes de lectura!
7. Recordeu que heu de posar les tovalloles al cossi de la roba bruta.	7. _____ les tovalloles al cossi de la roba bruta!
8. Ona, per què no prepares la bossa de futbol? Demà tens entrenament!	8. Ona, _____ la bossa de l'entrenament!
9. Marc, i si et rentes les dents?	9. Marc, _____ 't les dents abans d'anar a dormir!
10. Per què no m'escolteu quan us parlo?	10. _____ -me, que us estic parlant!

2 [A] Completa les formes de l'imperatiu de les frases següents:

0. Marta, quan surtis de casa, *tanca* la porta amb clau.
1. Senyor Garcia, abans de prendre un medicament, lleg _____ les instruccions.
2. Si esteu cansats, dorm _____ una mica abans d'agafar el cotxe!
3. Senyors Rull, si no estan d'acord amb la decisió dels veïns, propos _____ una altra cosa.
4. Perdoni, si passa per aquest carrer, vigil _____ la cartera, que hi ha lladres!
5. Senyors clients, si volen informació sobre els creuers d'estiu, pass _____ per la nostra agència de viatges.
6. Terenci, t'estimo! Oblid _____ els problemes que hem tingut i torn _____ a començar!
7. Has vist que aquest correu té paraules en rus? Tradu _____ -lo abans d'enviar-lo als clients!
8. Si vostès volen tornar a casa amb cotxe, condu _____ amb precaució perquè està nevant.

3 [A] En Cesc fa una festa per celebrar el seu aniversari. Completa el que diu als diferents convidats amb l'imperatiu dels verbs del requadre.

posar
riure
encendre (2)
treure (4)
seure (3)
moure
beure (4)

A la seva parella:

0. *Posa* més beguda en fresc!

1. _____ una mica de cava, que és molt bo!
2. _____ una mica al sofà i descansa, que has treballat molt!
3. _____ les postres, que veig que la gent encara té gana!
4. _____ les espelmes del pastís a l'últim moment, que si no s'omple de cera!

A un grup d'amics:

5. Si voleu fumar, _____ una espelma perquè absorbeixi el fum del tabac.
6. Esteu massa estrets, oi? Doncs _____ la taula cap al racó i estareu més amples.
7. _____ on vulgueu menys al sofà!
8. _____ més cervesa, que en queda molta!
9. Ja veig que teniu els regals amagats. _____ -los d'una vegada, que estic nerviós!

A la tieta Enriqueta...

10. Si vol beure alguna cosa, _____ una copeta de cava.
11. Per què està tan seriosa, tieta? _____ una mica, dona!
12. _____ 's la jaqueta, que aquí fa molta calor!

Als seus sogres:

13. _____ al sofà, que estaran més còmodes.
14. _____ els abrics dels sofà, així podran seure.
15. Si estan massa tips, _____ una mica d'aigua amb gas.

4 [B] Llegeix les frases següents i subratlla l'opció més adequada:

0. Senyor Buissac, *digui* / *digues* sempre la veritat al seu metge.
1. Si tens algun problema, *sàpigues* / *sàpiga* que pots comptar amb mi.
2. Nens, *dieu* / *digueu* a la mare la veritat. Qui s'ha menjat la xocolata?
3. Amics meus, *sabeu* / *sapigueu* que estic molt content del regal que m'heu fet.
4. Senyor Tomàs, si no vol tenir problemes amb el colesterol, *faci* / *fes* una dieta sana!
5. Pilar, *vas* / *vés* a correus a portar un paquet, sisplau!
6. Adrià, m'han dit que surts amb la Carla. Doncs *tinguis* / *tingues* paciència, perquè és una noia molt rara.
7. Si agafeu el cotxe, *sou* / *sigueu* prudents i no correu.
8. Senyors, *facin* / *fan* el favor de callar. Això és un hospital!
9. David i Aina, *vingueu* / *veniu* de seguida, que és hora de sopar.
10. *Traguem* / *Traiem* el cotxe d'aquí, que no deixem passar la gent.
11. Nens, *esteu* / *estigueu* quiets, que em poseu nerviós!

5 [D] Relaciona l'imperatiu amb la funció més adequada del requadre.

ordre (2)	0. Sortiu d'aquí ara mateix! <i>ordre</i>
consell	1. Si la salsa queda molt espessa, <i>afegiu</i> -hi un got d'aigua. _____
invitació	2. <i>Poseu-vos</i> el cinturó de seguretat. _____
instrucció (2)	3. Si t'agrada en Paco, <i>convida'l</i> a sopar. _____
permís	4. Després de la feina, <i>veniu</i> a casa, que mirarem el futbol. _____
	5. Si busca una farmàcia, <i>continui</i> tot recte i la trobarà de seguida. _____
	6. —Puc entrar? —Sí, i tant, <i>entra, entra</i> . _____

6 [C] Llegeix els problemes de la Dolors Misèries i completa els consells que li dona la seva psicòloga.

0. —*Sempre penso que la gent m'enganya!*

—No *pensis* això, que és mentida!

1. —Cada dia fumo dos paquets de tabac!

—Doncs no _____ tant!

2. —Cada dia miro tres hores la televisió!

—Doncs no _____ tant la televisió.

3. —Em poso nerviosa per tot.

—Doncs no _____ nerviosa i tranquil·litza't!

4. —Menjo molts greixos!

—Doncs no _____ tants greixos!

5. —Gasto més diners dels que tinc!

—Doncs no _____ tants diners i estalvia una mica!

6. —Quan llegeixo les revistes del cor m'avorreixo!

—Doncs no _____ revistes del cor!

7 [C] Aquests són alguns consells i instruccions que dona un crolandès per anar a Crolàndia, un país una mica especial. Completa'ls amb els verbs del requadre.

fumar	aprendre	dir	treure	seure	dur	venir	beure
-------	----------	-----	--------	-------	-----	-------	-------

Si veniu a Crolàndia...

0. No *fumeu* al carrer. Està molt mal vist. *Fumeu* a les cases amb permís dels propietaris.

1. No _____ aigua de l'aixeta. _____ -ne només d'ampolla.

2. No _____ roba grisa o negra. _____ roba de color clar perquè és més alegre.

3. No _____ a l'hivern perquè hi fa molt fred. _____ a Crolàndia a l'estiu.

4. _____ alguna salutació en crolandès. No _____ paraulotes ni expressions ofensives.

5. Si us conviden a dinar, _____ que us ha agradat molt el menjar. No _____ mai que el menjar és dolent.

6. Quan aneu a casa d'algú, _____ -vos el barret o la gorra perquè no es pot dur el cap tapat. Quan aneu pel carrer, no us _____ el barret o la gorra.

7. Si esteu molt cansats, no _____ als bancs de color blanc, perquè són per a la gent gran. _____ als bancs blaus, que són per als turistes.

8 [A i B] Llegiu els consells següents sobre el reciclatge d'aliments i escriviu el pronom adequat davant o darrere del verb:

0. Si feu caldo, no llenceu les verdures; _____ tritureu-les i obtindreu un puré boníssim.

1. Els ossos del pollastre rostit, no _____ llenceu _____; _____ afegiu _____ al caldo.

2. El pa sec també es pot aprofitar; _____ barregeu _____ amb llet, sucre i ous, i fareu un pastís de pa boníssim.

3. L'aigua de bullir la verdura és molt rica en minerals; _____ utilitzeu _____ per regar les plantes.

4. Recordeu que les càpsules de les cafeteres es poden reciclar. No _____ llenceu _____ a les escombraries i _____ porteu _____ als punts de reciclatge.

5. La llimona es pot fer servir com a ambientador natural. Agafeu mitja llimona i _____ deixeu _____ en un prestatge de la nevera. Així s'eliminen les pudors.